

НАВЧАЛЬНІ ПРОГРАМИ З ПОЗАШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ

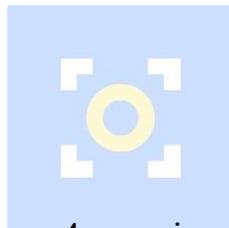
ХУДОЖНЬО-ЕСТЕТИЧНИЙ НАПРЯМ

КИЇВ – 2024

«Схвалено педагогічною радою Українського державного центру
позашкільної освіти»,

протокол № 2 від «30» серпня 2024 року

Авторський колектив: Назаренко І. О., Мозгова В. В., Гончаренко О. М.,
Гончаренко К. О., Тацюра Є. Ю., Осипець В. І., Кузьменко С. В., Сук Л. Е.,
Лейпник Д. В., Бондарчук О. А., Бойко В. М., Герчикова Є. З., Лазаренко
Б.С., Зубанова Н.І., Вихренко Т. О., Гасиліна Ю.В., Чернікова Н.З.,
Акиньшина Т.В., Загоняйко С.О., Воронкова В.С., Мельник В.П.,
Москаленко О.А., Педоренко О.В., Кравченко С.М., Мочалова Л.В.,
Филипенко А.О., Гуменюк Н.І., Божко Я.Ю.

У відповідності до пункту 4 розділу 2 Типової освітньої програми закладу позашкільної освіти, затвердженої наказом Міністерства освіти і науки України (далі - МОН) від 05.01.2021 № 17, зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 11 березня 2021 р. за № 308/35930, заклад позашкільної освіти може використовувати згідно свого рішення навчальні програми з позашкільної освіти, що затверджені закладами освіти (педагогічними радами), іншими суб'єктами освітньої діяльності.

У збірнику представлено програми з художньо-естетичного напрямку позашкільної освіти. Видання розраховане на педагогічних працівників закладів позашкільної, загальної середньої, професійної (професійно-технічної) освіти; спеціалістів, які займаються питаннями позашкільної освіти.

НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА З ПОЗАШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ
ХУДОЖНЬО - ЕСТЕТИЧНОГО НАПРЯМУ
ВОКАЛЬНОГО МИСТЕЦТВА
Початковий та основний рівні, 2 роки навчання

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Пісня супроводжує дитину із самого раннього віку, пісня, як народна, так і сучасна вчить премудрості життя, спілкування, допомагає розібратися в життєвих проблемах, сповнює серце дитини почуттям любові до людей, до природи, до рідної землі, до батьків, розповідає про наші святині, про чисті й ніжні почуття. На заняттях гуртка розвиваються творчі здібності дітей, виховується глибоке почуття любові до пісні, до музики. Окрім розучування пісень програмою передбачено засвоєння вихованцями основ нотної грамоти, слухання музики та музично-ритмічна творчість. Елементи теорії музики включаються дуже обережно, лише після того, як у вихованців викликано інтерес та любов до пісні та музики.

Програма розрахована на дітей, які мають здоровий голосовий апарат, задовільні вокальні і музичні дані, а також на дітей без співочої практики.

Метою навчальної програми є – формування всебічно розвиненої особистості дитини засобами вокального мистецтва.

Основні завдання полягають у формуванні таких компетентностей:

практичної, яка передбачає оволодіння нотною грамотою, розвиток вокального, гармонічного та мелодичного слуху, удосконалення мовного апарату, формування вокальної артикуляції, співочого дихання, музичної пам'яті, діяльності голосового апарату з основними властивостями співочого голосу;

творчої, яка забезпечує розвиток індивідуальних вокально-творчих здібностей;

виховувати виконавську культуру (навчити використовувати під час співу формування музично-естетичного смаку; прагнення гармонії та уміння бачити її в музиці, людині, навколишньому світі);

соціальної, яка сприяє вихованню громадянської свідомості, національної гідності через виконання кращих творів вітчизняної музики, глибокого почуття любові до музики, пісні, рідного краю, рідної мови, формування навиків професійної взаємодії в колективі, прагнення до створення комфортного, доброзичливого, комфортного, доброзичливого психологічного клімату.

Навчальна програма реалізується у гуртку художньо-естетичного напрямку вокального профілю, розрахована на вихованців віком від 6 років. Програма передбачає навчання вихованців у групах початкового рівня та передбачає 2 роки навчання.

На опрацювання навчального матеріалу відводиться така кількість годин: початковий рівень (1 рік навчання) – 144 год. (4 год./ на тиждень), діти віком 6-9 років) та основний рівень (2 рік навчання) – 144 год. (4 год./ на тиждень), діти віком 10 -12 років).

Програма початкового рівня передбачає загальний розвиток дітей, виявлення їхніх здібностей, нахилів, розкриття вокально-хорових можливостей, пробудження інтересу до творчої діяльності.

Основний рівень навчання, другий рік навчання, розрахований на розширення та поглиблення теоретичних знань, удосконалення вокально-хорових навичок, необхідних під час співу, розвиток стійких інтересів до творчої діяльності.

Форми проведення занять різноманітні: групові (вокально-хорові заняття, музична грамота, зведені репетиції, на які запрошуються учні з різних груп, заняття-конкурси, концертні виступи); індивідуальні тощо.

Після кожного заняття підводяться підсумки, відмічаються досягнення і недоліки в співі окремих вихованців, оцінка групової роботи в цілому, відзначення позитивних та негативних моментів. Наприкінці кожного навчального року проходить звітний концерт для батьків, гуртківців інших творчих об'єднань та однолітків.

В роботі гуртка використовуються такі **методи**:

- *наочно-слуховий* (виразне виконання педагогом вокального твору, прослуховування аудіозаписів);
- *наочно-зоровий* (показ педагогом гри, рухів, окремих елементів супроводжуючих рухів);
- *словесний* (пояснення, вказівки під час виконання пісні, розповіді про композиторів, музичні жанри);
- *вправи* (багатократне повторювання, варіювання знайомим матеріалом);
- *послідовне розучування репертуару* із врахуванням складності творів, вікових та індивідуальних можливостей дітей (спів починається із вправ, нескладних пісень і з поступовим засвоєнням матеріалу пісенний репертуар ускладнюється).

Досягненню визначених завдань сприяє використання методичних прийомів, направлених на активізацію кожної дитини, зокрема, та групи в цілому: індивідуальна оцінка рівня засвоєння навичок; створення на заняттях атмосфери доброзичливості, яка викликає у невпевнених дітей бажання співати, не боячись помилок; індивідуальні вказівки для окремих дітей та загальні вказівки для всієї групи; розподіл на підгрупи з тим, щоб одні діти виконували пісню, а інші давали оцінку їхньому виконанню.

Важливою формою збагачення дітей являється їх участь в оглядах, конкурсах, концертах. Оволодіння виконавською діяльністю передбачає набуття навичок публічних виступів. Залучати вихованців до публічних виступів необхідно поступово, проводячи контрольні прослуховування при інших гуртківцях чи батьках, так як не всі діти легко переносять хвилювання, пов'язані з публічними виступами, втрачають стабільність. Для них потрібно змінювати умови, проводити показ роботи в іншій обстановці.

Формами контролю за результативністю навчання є підсумкові заняття, творчі звіти, відкриті заняття з наступним обговоренням, участь у концертах, конкурсах, оглядах, фестивалях.

Програма є орієнтовною. За необхідності керівник гуртка може внести до програми певні зміни, які не повинні впливати на загальний зміст навчальної програми та кількість навчальних годин. Незмінними мають залишатися мета, завдання і прогнозований результат освітньої діяльності.

**Початковий рівень, перший рік навчання
НАВЧАЛЬНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН**

Розділ, тема	Кількість годин		
	теоретичних	практичних	усього
Вступ	2	-	2
Розділ 1. Оволодіння виконавськими навичками	6	30	36
Розділ 2. Робота над вокальними творами	8	40	48
2.1. Демонстрація вокального твору	2	-	2
2.2. Розучування музичного та поетичного текстів	2	10	12
2.3. Робота над вокальною партією.	-	20	20
2.4. Виразність виконання	4	10	14
Розділ 3. Формування та розвиток сценічних навичок	6	16	22
Розділ 4. Музично-ритмічна творчість (інсценізаційно-пантомімічні рухи, вправи на вокально-рухову координацію, музично-ритмічні ігри)	6	12	18
Розділ 5. Участь у концертах, оглядах, конкурсах, святах, проведення бесід, відвідування музичних спектаклів, концертів, музеїв	4	12	16
Підсумок	1	1	2
Разом	33	111	144

ЗМІСТ ПРОГРАМИ

Вступ (2 год.)

Ознайомлення з планом роботи гуртка, організаційні питання. Правила поведінки на заняттях та в громадських місцях, безпечна дорога до місця проведення занять. Зовнішній вигляд виконавця, сценічний костюм, його відмінність від побутового та святкового.

Розділ 1. Оволодіння виконавськими навичками (36 год.)

Теоретична частина. Знайомство з голосовим апаратом, правильна співоча постава (положення тулуба, рук, ніг, голови, шиї під час співу), дихання, діафрагма, співочі регістри, діапазон, тембр, лад, розмір, ритм,

ведення звуку: *legato* та *non legato*. Правила та поради з гігієни голосу.

Практична частина. Вправи на формування чіткої дикції та артикуляції, співочого дихання (спокійний вдих, затримка вдишу перед початком співу - люфт-пауза, вироблення рівномірного видиху), визначення на слух висоти звуку, вміння повторити заданий звук, вирівнювання, утримання звуку, вправи на правильне співоче формування голосних звуків у поєднанні із приголосними, вправи на вирівнювання голосних «і-е-а-о-у» у поєднанні із різними приголосними, вправи

на розвиток колективного співу (унісон), ведення звуку: legato та non legato. Виконання елементарних вокальних вправ у повільному темпі.

Розділ 2. Робота над вокальними творами (48 год.)

2.1. Демонстрація вокального твору (2 год.)

Демонстрація, виконання вокального твору, яке супроводжується розповіддю про цей твір, проводиться, як правило, самим педагогом та використовується як вступне заняття при знайомстві із музичним репертуаром. Навчання вмінню аналізувати та коротко характеризувати вокальний твір.

2.2. Розучування музичного та поетичного текстів (12 год.)

Теоретична частина. Ознайомлення із музичним та поетичним текстами.

Практична частина. Вивчення музичного та поетичного текстів. Робота з текстами пісень, як з окремою від музичного супроводу прозою (інтонаційна виразність, ритміка вірша, акцентуація, пластичне інтонування заданого тексту).

2.3. Робота над вокальною партією (20 год.)

Теоретична частина. Вивчення вокальної партії.

Практична частина. Послідовне та поетапне відтворення вокальної партії. Чистота інтонування.

2.4. Виразність виконання (14 год.)

Теоретична частина. Слуховий контроль та самоконтроль за якістю свого вокального звучання.

Практична частина. Продовження роботи над удосконаленням вокально-технічних навичок та засвоєнням вокального репертуару. Розвиток творчих здібностей, прагнення до самостійності в осмисленні трактування твору.

Розділ 3. Формування та розвиток сценічних навичок (22 год.)

Теоретична частина. Ознайомлення з поняттями: ознаки сценічної дії, сценічна уява, художній образ, сценічний та побутовий костюм, драматургія, сценічна мова, рух та постава. Жести, поводження з мікрофоном, виразна міміка, ритмізована хода, танцювальні рухи та хореографічні композиції.

Практична частина. Робота над скоромовками, чітке читання тексту повільно з подальшим прискоренням до темпу скоромовок; асоціативні та пластичні ігри, рухові імпровізації, вправи на розвиток образних уявлень. Вироблення відчуття впевненості та артистичності під час виступу, подолання психологічного бар'єру перед виступом, глядачем, залом. Вироблення уміння невимушено поводитись на сцені.

Розділ 4. Музично-ритмічна творчість (18 год.)

Теоретична частина. Єдність сприйняття музики і рухів. Ознайомлення із правилами проведення музично-дидактичних та народних пісенних ігор.

Практична частина. Вираження змісту, характерних особливостей музичного твору через певні танцювальні та ритмічні рухи у найрізноманітніших їхніх сполученнях. Музично-дидактичні ігри. Музичні сюжетно-рольові та народні ігри, що супроводжуються співом, пантомімними рухами, елементами характерного танцю. Гра на музичних інструментах приносить дітям велике задоволення, організовує їх, втягує в активне музикування, виховує увагу, розвиває пам'ять, музично-слухові уявлення, чуття тембру, ритму.

Розділ 5. Участь у концертах, оглядах, конкурсах, святах, проведення бесід, відвідування музичних спектаклів, концертів, музеїв (16 год.)

Теоретична частина. Розповіді про музичні твори, композиторів. Підготовка до свят. Проведення бесід загальноосвітнього характеру.

Практична частина. Відвідування виставок та концертних залів, участь у концертах, оглядах, конкурсах, фестивалях, проведення свят і благодійних виступів для соціально незахищених верств населення, зустрічі із професійними музикантами та виконавцями.

Підсумок (2 год.)

Підведення підсумків.

ПРОГНОЗОВАНИЙ РЕЗУЛЬТАТ

Вихованці мають знати і розуміти:

- правильну співочу поставу (положення тулуба, рук, ніг, голови, шиї під час співу);
- мати елементарне уявлення про голосовий апарат;
- поняття: «діафрагма», «співочі регістри», «діапазон», «тембр», «лад», «розмір», «ритм»;
- властивості музичного звуку (висота, тривалість, тембр, динаміка);
- жанри музичних творів (марш, танець, пісня);
- особливості звучання різних музичних інструментів.

Вихованці мають вміти і застосовувати:

- користуватись співочим диханням;
- правильно формувати голосні у поєднанні із приголосними;
- користуватись середнім регістром;
- виконувати знайомі пісні у супроводі інструменту;
- співати повним звуком, чисто інтонувати;
- чітко вимовляти слова (артикуляція, дикція);
- ритмічно рухатись у відповідності до характеру певного музичного або вокального твору;
- співати індивідуально та в ансамблі (унісон);
- передавати нескладний ритмічний малюнок.

Вихованці мають набути досвід:

- співу повним звуком, чистого інтонування;
- чіткої вимови слів (артикуляція, дикція);
- слухового контролю та самоконтролю за якістю свого вокального звучання;
- дотримання співочої постави;
- публічних виступів;
- вміння рухатись у відповідності до характеру певного музичного або вокального твору;
- долання м'язових «зажимів».

**Основний рівень, другий рік навчання
НАВЧАЛЬНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН**

Розділ, тема	Кількість годин		
	теоретичних	практичних	усього
Вступ	2	-	2
Розділ 1. Оволодіння виконавськими навичками	6	24	30
Розділ 2. Робота над вокальними творами	6	36	42
2.1. Демонстрація вокального твору	2	-	2
2.2. Розучування музичного та поетичного текстів.	2	12	14
2.3. Робота над вокальною партією.	2	20	22
2.4. Виразність виконання.	-	4	4
Розділ 3. Особливості естрадного вокалу	2	2	4
Розділ 4. Формування та розвиток сценічних навичок	6	16	22
Розділ 5. Ознайомлення з елементами нотної грамоти	6	2	8
Розділ 6. Музично-ритмічна творчість (інсценізаційно-пантомімічні рухи, вправи на вокально-рухову координацію, музично-ритмічні ігри)	6	12	18
Розділ 7. Участь у концертах, оглядах, конкурсах, святах, проведення бесід, відвідування музичних спектаклів, концертів, музеїв	4	12	16
Підсумок	1	1	2
Разом	39	105	144

ЗМІСТ ПРОГРАМИ

Вступ (2 год.)

Теоретична частина. Ознайомлення з планом роботи гуртка, організаційні питання. Правила поведінки на заняттях та в громадських місцях, безпечна дорога до місця проведення занять. Зовнішній вигляд виконавця, сценічний костюм, його відмінність від побутового та святкового.

Розділ 1. Оволодіння виконавськими навичками (30 год.)

Теоретична частина. Дихання, вокальна дикція, діапазон. Фізіологія голосового апарату, вплив емоційного стану на фізіологічний стан голосового апарату. Правильна співоча постава (положення тулуба, рук, ніг, голови, шиї під час співу), співочі регістри, діапазон, тембр, лад, розмір, ритм, ведення звуку: legato, non legato, staccato. артикуляційний апарат. Правила та поради з гігієни голосу.

Практична частина. Вправи на формування чіткої дикції та артикуляції, корекція дихання (вдих та видих залежно від характеру музики, тривалості

музичної фрази, ланцюгове дихання, оволодіння навичками нижньореберного дихання, вправи на дихання на одній висоті звуку), визначення на слух висоти звуку, вміння повторити заданий звук, вирівнювання, утримання звуку, вправи на правильне співоче формування голосних звуків у поєднанні із приголосними, вправи на вирівнювання голосних «і-е-а-о-у» у поєднанні із різними приголосними, вправи на розвиток колективного співу (унісон), ведення звуку: legato, non legato, staccato, співоче звукоутворення, скоромовки, атака звуку, ансамблевий спів (унісон та багатоголосний спів), правила гігієни та охорони голосу.

Розділ 2. Робота над вокальними творами (42 год.)

2.1. Демонстрація вокального твору (2 год.)

Демонстрація, виконання вокального твору, яке супроводжується розповіддю про цей твір, проводиться, як правило, самим педагогом та використовується як вступне заняття при знайомстві із музичним репертуаром. Навчання вмінню аналізувати та коротко характеризувати вокальний твір.

2.2. Розучування музичного та поетичного текстів (14 год.)

Теоретична частина. Ознайомлення із музичним та поетичним текстами.

Практична частина. Вивчення музичного та поетичного текстів. Робота з текстами пісень, як з окремою від музичного супроводу прозою (інтонаційна виразність, ритміка вірша, акцентуація, пластичне інтонування заданого тексту).

2.3. Робота над вокальною партією (22 год.)

Теоретична частина. Вивчення вокальної партії.

Практична частина. Послідовне та поетапне відтворення вокальної партії. Чистота інтонування.

2.4. Виразність виконання (4 год.)

Теоретична частина. Слуховий контроль та самоконтроль за якістю свого вокального звучання.

Практична частина. Продовження роботи над удосконаленням вокально-технічних навичок та засвоєнням вокального репертуару. Розвиток творчих здібностей, прагнення до самостійності в осмисленні трактування твору.

Розділ 3. Особливості естрадного вокалу (4 год.)

Теоретична частина. Відмінність естрадного вокалу від інших видів. Особливості естрадного співу. Поєднання різноманітних технік та специфічних прийомів.

Практична частина. Вправи, які сприяють природному звучанню голосу.

Розділ 4. Формування та розвиток сценічних навичок (22 год.)

Теоретична частина. Ознайомлення з поняттями: ознаки сценічної дії, сценічна уява, художній образ, сценічний та побутовий костюм, драматургія, сценічна мова, рух та постава. Жести, поводження з мікрофоном, виразна міміка, ритмізована хода, танцювальні рухи та хореографічні композиції.

Практична частина. Робота над скоромовками, чітке читання тексту повільно з подальшим прискоренням до темпу скоромовок; асоціативні та пластичні ігри, рухові імпровізації, вправи на розвиток образних уявлень. Вироблення відчуття впевненості та артистичності під час виступу, подолання психологічного бар'єру перед виступом, глядачем, залом. Вироблення вміння невимушено поводитись на сцені.

Розділ 5. Ознайомлення з елементами нотної грамоти (8 год.)

Теоретична частина. Ознайомлення з поняттями «мелодія», «музична фраза», «мотив», побудова пісень (заспів, приспів), відомості про ноти та їхнє позначення (нотні знаки). Висотне співвідношення звуків, динамічні і темпові відтінки. Розмір. Вивчення тривалостей нот (ціла, половинна, четвертна, восьма, шістнадцята) та відповідних пауз.

Практична частина. Розрізнення звуків за висотою і тривалістю. Зображення нот 1-ї та 2-ї октав на нотному стані, паузи, нота з крапкою, знаки альтерації, динамічні відтінки, музичний розмір, основні музичні темпи. Навчання співати по нотах.

Розділ 6. Музично-ритмічна творчість (18 год.)

Теоретична частина. Єдність сприйняття музики і рухів. Створення художнього образу. Рухові зображальні засоби музики. Ознайомлення із правилами проведення музично-дидактичних та народних пісенних ігор.

Практична частина. Вправи на вокально-рухову координацію. Вираження змісту, характерних особливостей музичного твору через певні танцювальні та ритмічні рухи у найрізноманітніших їхніх сполученнях. Музично-дидактичні ігри. Музичні сюжетно-рольові та народні ігри, що супроводжуються співом, пантомімними рухами, елементами характерного танцю. Пошук вихованцями засобів вираження створеного музично-ігрового образу, адекватних музично-поетичному змістові твору. Створення власних ритмічних імпровазіцій за заданим текстом, вокальні імпровазіції.

Розділ 7. Участь у концертах, оглядах, конкурсах, святах, проведення бесід, відвідування музичних спектаклів, концертів, музеїв (16 год.)

Теоретична частина. Розповіді про музичні твори, композиторів. Підготовка до свят. Проведення бесід загальноосвітнього характеру.

Практична частина. Відвідування виставок та концертних залів, участь у концертах, оглядах, конкурсах, фестивалях, проведення свят і благодійних виступів для соціально незахищених верств населення, зустрічі із професійними музикантами та виконавцями.

Підсумок (2 год.)

Підведення підсумків.

ПРОГНОЗОВАНИЙ РЕЗУЛЬТАТ

Вихованці мають знати і розуміти:

- розміщення нот першої октави на нотному стані;
- розуміти такі поняття: «мелодія», «музична фраза», «мотив» «темп», «регістр», «аккомпанемент»;
- тривалість нот, паузи, нота з крапкою, знаки альтерації, динамічні відтінки, музичний розмір, основні музичні темпи.

Вихованці мають вміти і застосовувати:

- володіти артикуляційним апаратом;
- правильно дихати (вдих та видих залежно від характеру музики, тривалості музичної фрази, ланцюгове дихання, оволодіння навичками нижньореберного дихання);

- вести звук legato, non legato, staccato;
- співати у супроводі інструменту та «a cappella»;
- передавати більш складні різноманітні ритмічні малюнки;
- співати двоголосся.

Вихованці мають набути досвід:

- співу повним звуком, чистого інтонування;
- чіткої вимови слів (артикуляція, дикція);
- слухового контролю та самоконтролю за якістю свого вокального звучання;
- дотримання співочої постави;
- публічних виступів;
- вміння рухатись у відповідності до характеру певного музичного або вокального твору;
- додання м'язових «зажимів».

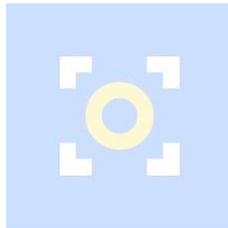
ОРІЄНТОВНИЙ ПЕРЕЛІК ОБЛАДНАННЯ

№	Основне обладнання	Кількість, шт.
<i>Музичні інструменти</i>		
1.	Фортепіано	1 шт.
2.	Трикутник	3 шт.
3.	марокаси	4 шт.
4.	бубен	3 шт.
5.	металофон	1 шт.
6.	кастаньети.	6 шт.
<i>Обладнання</i>		
7.	Програвач CD дисків для співу під фонограму та для слухання музики	1шт.
8.	CD диски із записами творів зарубіжних та вітчизняних композиторів.	Набір
9.	Зображення нотного стану, скрипкового та басового ключів, тривалостей звуків, пауз тощо, розміщення нот I та II октав на нотному стані.	Набір

Список джерел:

1. Антонюк В.Г. Постановка голосу: Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів / В.Г.Антонюк – К.: Вища школа, 2000.
2. Ведмедеря М. О. Веселі нотки : Пісні для дітей дошкільного та молодшого шкільного віку / М. Ведмедеря; авт. сл. Л. Куліш-Зіньків. - Тернопіль : Підручники і посібники, 2005. - 64 с.
3. Ведмедеря М. О. Веселкові барви : Пісні для старшокласників та молоді [голос (хор) з літ.-цифр. позн. супр.] / [муз.] М. О. Ведмедері. - Тернопіль : Підручники і посібники, 2007. - 127 с. : іл.

4. Гайворонський М. Співаник для дітей дошк. та шк. Віку / – К.: Музична Україна, 1993. – 127 с.
5. Кузьгов Р.Ж. Основи естрадного вокала / Р.Ж. Кузьгов – Павлодар, 2012. – 256 с.
6. Лепешко В. Співучі чорнобривці. – Тернопіль: Підручники & посібники, 2009. – 96с. ISBN:978-617-540-341-9.
7. Семенов О. С30 Український фольклор: Навч. посіб. – Глухів: РВВ ГДПУ, 2004. – 254с.
8. Теоретичні аспекти та практичні засади методики постановки голосу. Методичні рекомендації для студентів I-V курсів спеціальностей Музичне мистецтво і Музична педагогіка і виховання. Івано-Франківськ, Вид.-диз. Відділ ЦІТ, 2007. – 16 с.
9. Технологія звукоутворення в контексті вокально-виконавських реалій сучасності // Вісник Прикарпатського університету. Мистецтвознавство. Вип.-ХУІІ-ХУІІІ.- Івано-Франківськ, 2010.
10. Перлини української народної пісні / Упорядник Микола Гордійчук. – Київ: Музична Україна, 1991. – 383 с.
11. Юрко О.О. Вокальне виховання дітей та юнацтва в закладах загальної додаткової освіти / О.О. Юрко – Суми, 2005. – 137 с.

Орієнтовний репертуар початкового навчального рівня

I. Українські народні пісні, колядки:

1. «По дорозі жук, жук»;
2. «Женчичок-бренчичок»;
3. «Котилася торба»;
4. «Ой хто, хто Миколая любить?»;
5. «Безкінечна»;
6. «Ой на горі жито»;
7. «Грицю, Грицю до роботи»;
8. «Два півники».

II. Пісні сучасних композиторів:

1. Шишкевич Ю., Гнатюк Л. «Помідореня»;
2. Кириліна І., Вратарьов О. «Не такий апельсин»;
3. Мігай А. (музика і слова) «Пісня олівця»;
4. Дементьев, Семернін «Проста пісенька»;
5. Пономаренко М., Равлюк Л. «Свято радості»;
6. Житкевич А.(музика і слова) «Диво»;

